

Een Bontenbal-CDA wordt integraal onderdeel van de linkse kerk, en die zit al vol

Posted on 14 juni 2025 by Bart Jan Spruyt

Een verhaaltje over fatsoen en zo, geen standpunten over de kwesties die momenteel urgent zijn. Dat is het CDA van Henri Bontenbal, een man zonder eigenschappen. Hij droomt al van het Torentje, maar zal nu toch eerst met standpunten moeten komen.

Bij het CDA zullen ze ongetwijfeld denken dat de partij op 29 oktober een fraai verkiezingsresultaat gaat boeken. Partijleider Henri Bontenbal denkt zelfs al na over het Torentje, zo heeft hij in enkele recente interviews laten doorschemeren. De grote electorale concurrenten – NSC en BBB – staan er beroerd voor, na het debacle van het experiment met een 'extraparlementair kabinet' met de PVV. Bij de vorige verkiezingen reduceerden zij het CDA tot een splinterfractie met vijf zetels. Nu staat het CDA ineens weer op een zetel of 20, terwijl de BBB minimaal gehalveerd wordt en NSC er nu van de 20 zetels nog maar één overhoudt.

Wat voor CDA is het CDA van Bontenbal?

Op de genade van een terugkeer hoeven zij niet te rekenen. Henri Bontenbal heeft herhaaldelijk gezegd dat hij het straks wil gaan doen met de mensen die zijn partij wél trouw zijn gebleven. Het grappige is dat Bontenbal zijn positie als Kamerlid juist aan die electorale concurrenten te danken heeft. Bij de verkiezingen van 2021 stond Bontenbal nog op een onverkiesbare plek. Maar omdat toenmalig partijgenoot Pieter Omtzigt overwerkt thuis zat, mocht Bontenbal hem tijdelijk vervangen. Vrij snel daarna werd Mona Keijzer uit het kabinet Rutte III ontslagen nadat ze zich publiekelijk had afgezet tegen het kabinetsbeleid. Ze gaf haar CDA-zetel op, Bontenbal kon weer terugkeren.

En nu de VVD de PVV heeft uitgesloten als regeringspartner, moet het wel heel gek lopen wil het CDA geen deel uitmaken van een nieuwe coalitie. Dat maakt de vraag urgent wat voor CDA het CDA van Bontenbal eigenlijk is.

In de vele interviews die hij sinds zijn aantreden als partijleider heeft gegeven, maakte Bontenbal het politieke steevast persoonlijk. Zo mag hij graag uitweiden over zijn eenvoudige komaf als jongen die opgroeide op Rotterdam-Zuid. Die jeugd was stevig gereformeerd: het gezin behoorde tot een 'bevindelijk-gereformeerd' kerkgenootschap en Henri bezocht een reformatorische middelbare school. Maar hij ontwikkelde zich tot een twijfelende gelovige, inmiddels lid van de grote PKN, en stapte politiek over van de wereld van SGP en ChristenUnie naar het CDA.

Maar dat persoonlijke is natuurlijk erg politiek. Bontenbal zet een beeld van zichzelf neer van een gewone Rotterdamse jongen, van eenvoudige komaf, als gelovig maar niet meer gereformeerd, en als iemand die uit ervaring iets weet van het harde leven en het omzien naar elkaar. Hij zoekt als politicus dus niet alle heil bij de staat, en vertrouwt ook de markt niet, maar is een man van de 'gemeenschap', het 'maatschappelijk middenveld'.

Teksten voor een zaterdagmiddag

Dat begrip is een christendemocratisch cliché, tot op de draad versleten, maar wordt telkens weer van stal gehaald omdat het zo genoeglijk klinkt. Want wie wil dat nu niet: een land waarin mensen zich aan elkaar verbonden voelen, elkaar vertrouwen, en gezamenlijk de schouders onder problemen zetten? Maar als je dat

allemaal zo mooi vindt, dan zou je toch iets moeten vinden van immigratie en multiculturalisme, van de woningnood, en van andere sociale kwesties die die saamhorigheid en dat vertrouwen bedreigen. Maar op een mening over al die onderwerpen die er momenteel toe doen, is Bontenbal nog nauwelijks betrapt.

Nadat hij zijn afkomst en persoonlijke ontwikkeling had uitgevent, heeft Bontenbal zich geposteerd als toeschouwer, bijna als een onthechte commentator van het politieke bedrijf. Hoofdschuddend keek hij toe hoe moeizaam het nieuwe kabinet tot stand kwam en zich verloor in amateurisme en geruzie. Verder vond hij niets maar wachtte af. En hij roerde vooral de trom van 'fatsoen' en het belang van 'visie'. Fatsoen in de omgang met elkaar, en een visie op 'waar we met Nederland naar toe willen' – allemaal van die gemakkelijke teksten die je je op een zaterdagmiddag eigen kunt maken.

Nog een lange weg

Het doet een beetje denken aan het moment van Balkenende in 2002, na de dood van Fortuyn. Balkenende had het over 'waarden en normen' en zei voorzichtig dat een multiculturele samenleving iets was 'wat we niet moesten willen'. Dat was toen genoeg voor een goed verkiezingsresultaat en het premierschap.

En ook nu vinden de mensen het eventjes mooi: een gewone jongen die oproept tot net gedrag. Maar de weg naar de verkiezingen is nog lang. De sympathie staat nu even bij Bontenbal geparkeerd, maar kan zo weer verdwijnen.

Op een gegeven moment willen de mensen toch weten waar die gewone, nette jongen nou eigenlijk precies voor staat. Bontenbal heeft tot nu toe wel een verhaaltje van een gemoedelijke sfeer en zachte sentimenten, maar geen standpunten. Daar zal wel over nagedacht zijn: zo lang mogelijk een man zonder eigenschappen blijven zodat zoveel mogelijk mensen je op z'n minst het voordeel van de twijfel gunnen.

Maar straks moet Bontenbal toch echt iets gaan vinden – in het gevecht met de linkse lijstverbinding van GL-PvdA, met een partij die geen partij maar een pr-machine is (de VVD) en met een PVV die op dit moment nog altijd de proteststem tegen bureaucratische politiek weet te mobiliseren.

Welke richting de christendemocratische bal oprolt, valt zo ongeveer wel te

voorspellen. Met hun gereformeerde verleden representeren Bontenbal en zijn maatje Derk Boswijk (ook een ex-refo) de bloedgroep binnen het CDA die met de ARP is binnengebracht. Dat smaldeel staat vooral voor morele verongelijktheid, linksigheid op cultureel en sociaal gebied (want die inclusiviteit zou Bijbels zijn), en de droom om Gods plannen hier op aarde te realiseren. Een Bontenbal-CDA wordt integraal onderdeel van de linkse kerk, en die zit al zo vol.

Bontenbal versus Boomsma

Daartegenover staan de katholieke en christelijk-historische bloedgroepen binnen het CDA. De ARP is de club van de moraal en de hoge verwachtingen, KVP en CHU van realisme en bescheiden verwachtingen. NSC-Kamerlid Diederik Boomsma doet dezer dagen een manmoedige poging zoveel mogelijk mensen die met die twee bloedgroepen sympathiseren, onder de verlaten banier van NSC te verenigen. En wie weet waar dat toe leidt.

Het CDA heeft een verhaaltje en geen standpunten, het NSC veel standpunten zonder een verbindend verhaal, maar wil dat verhaal nu gaan schrijven. Het kunnen zo maar mooie debatten worden tussen die twee – al zal Bontenbal ze ongetwijfeld zoveel mogelijk uit de weg gaan.

Wynia's Week *verschijnt drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee? Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*